

1. Közvetítés 1

Vystoupení proti dětské práci

Dětská práce je velice závažný problém, který negativně působí na celou společnost. Děti pracují v různých oborech, např. v restauracích nebo jako pouliční prodejci. Úřady v Indii registrují 12,6 milionů dětských dělníků, ale dle některých odhadů v celé zemi pracuje až 60-115 milionů.

Situace je neutěšená, protože příjmy z práce dětí jsou pro mnoho rodin jediným zdrojem financí. Jedná se tak o jakýsi začarovaný kruh, protože práce dětí chudobu mnoha sociálně slabých rodin neřeší, ale dále ji prohlubuje. Dětská práce a převyšující poptávka po zaměstnání stlačuje cenu lidské síly, a rodiče jsou proto i nadále nuceni posílat často i velice malé děti místo do školy do práce.

Levná dětská práce omezuje i technologický rozvoj, protože jakákoli inovace by pro zaměstnavatele znamenala značné investice, ale zároveň i dražší pracovníky, takže se jim modernizace strojů nevyplatí.

Celkem 70 % dětských dělníků pracuje v zemědělství, kde jsou jejich podmínky ještě mnohem horší než v průmyslu. Zejména v Indii, Pákistánu a Nepálu tisíce dětí doslova dřou na čajových plantážích. Na farmách pak pracují bez ochranných prostředků mezi zemědělskými stroji. V některých latinskoamerických a asijských zemích jsou děti využívány ke značení území, které má být ošetřeno chemikáliemi vypouštěnými z práškovacích letadel.

V rozvojových zemích jsou v malých a středních podnicích často k práci zneužívány děti. Často se jedná o levnější, bezbrannější pracovní sílu, kterou je snazší propustit. Mnoho představitelů těchto zemí si je těchto aspektů vědomo, ale levná dětská pracovní síla je i nadále tolerována. V těchto zemích je tedy takřka nemožné zavést jakákoli nápravná opatření.

2. Közvetítés 2

A fogkrém története

A fogkrém megszületése / A fogkrém történetének kezdete i.e. 5-3. évezredre tehető. Az ókori egyiptomiak hamut, tojáshéjból készített port/tojáshéjport és mirtuszt keverték össze/egybe. A fogak tisztításához az ujjaikat használták. / Fogaikat az ujjukkal tisztították. Ennek természetesen nem volt nagy hatása / nem volt hatékony, ezért az emberek akkoriban gyakran mágikus nyakékeket viseltek, amelyek arra voltak hivatottak, hogy megvédjék őket a szájüregi betegségektől. A nyakékeket különböző bogyókból és egyéb olyan terményekből/természetes anyagokból készítették, amelyeket az erdei állatok ürülékében találtak, amivel csak azt érték el / aminek csak az lett az eredménye, hogy az illetőt / a nyakéket viselő érkezését már több méter távolságból érezni lehetett.

Ha egy egyiptominak vagy egy babilóniainak nagyon fájt a foga, nem maradt más hátra/nem volt más választása, minthogy egy igen költséges kezelésen vegyen részt/gyógymódot vegyen igénybe, amely a következőből állt: teknősbékavérrel történő szájöblítés, valamint öreg macskák földi poraival/hamvaival végzett ínytörlés.

A perzsák i.u. 1. évszázadban szárított állatokból, gyógynövényekből, mézből és ásványokból készítettek maguknak fogtisztító elegyet/masszát/anyagot. A fogerősítő keverék zöld leveleket, tömjént, mézet és kvarcport tartalmazott.

Angliában már 1000 környékén kerámia edényekben lehetett hozzájutni / lehetett beszerezni a fogtisztításra alkalmas keveréket, nemcsak por, de krém/paszta formájában is. A leggazdagabbak már ráadásul kis keféket is használtak.

Ám a tudósok, orvosok és vegyészek csak a 18. században kezdtek hatékonyabb fogtisztító módszerek után kutatni. Így születtek meg pl. a téglá- vagy porcelánport tartalmazó fogkrémek. Az első glicerintartalmú fogtisztító készítmény Nagy-Britanniában vált elérhetővé a 18. század végén.

Habosító hatásának köszönhetően fokozatosan kezdték hozzáadni a fogkrémekhez a bórax-port, valamint a stronciumot, amely erősíti a fogakat, és csökkenti az érzékenységüket.

A mai fogkrémekhez legalább valamelyest hasonlító készítményeket 1850 körül kezdtek árulni kis pohárkákból.

3. Íráskészség

I.

V Budapešti, dne 10. listopadu 2011

Milá Pavlo,

Jsem ráda, že ses tak brzy ozvala. Děkuji, že jsi mi pochvalila moji češtinu. Mám velkou výhodu právě v tom, že jazyk teď používám prakticky denně v práci.

Nemůžu zhodnotit tvou úroveň znalosti angličtiny, ale tuším, že jsi k sobě příliš kritická, jako vždy. Jsem si jista, že kdybys měla příležitost mluvit častěji, šlo by ti to snadněji. Jestli se můžu přimluvit, vytrvej, nevzdávej to a pokračuj ve studiu.

Já se nejraději učím praxí, a to buď čtením nebo při konverzaci. Čím víc čtu, tím lépe potom rozumím i mluvenému jazyku. Já se proto snažím číst česky opravdu hodně. Poslední dobou jsem si zamilovala české sci-fi romány, takže jsem v kontaktu s češtinou téměř neustále.

Težko se učí jazyk pouze z učebnice. Zkus se podívat na internetu na různé zahraniční stránky, určitě si najdeš nějaké krátké a zajímavé články. A nemusíš hned rozumět každému slovu, stačí, když pochopíš význam textu. A kdykoli budeš mít příležitost, mluv. Nevadí, že ze začátku budeš třeba dělat chyby, jen se neboj a mluv.

Například moje sestra se podobně podceňuje jako ty a bojí se selhání, angličtinu používá opravdu velice málo. A je to škoda.

Klárě česky neumí, tak byste si mohly dopisovat anglicky. Co ty na to? Až k nám příště přijedeš na návštěvu, už vám nebudu muset tlumočit a popovídáte si anglicky.

Měj se moc hezky a brzy se ozvi! S tou angličtinou si nedělej těžkou hlavu, uvidíš, že ti to nakonec půjde.

Ahoj,
Eszter

Vagy:

II.

V Egeru, 3. června 2011

Ahoj Tomáši,

udělal jsi nám velkou radost svou pohlednicí z Arménie. V poštovní schránce nacházíme obvykle jen úřední dopisy a reklamní letáky. Bylo to úžasné překvapení, když na stůl vypadl pohled od tebe. Jak jsem ho uviděl, hned jsem si vzpomněl na naše někdejší společné cesty a dobrodružství, která jsme zažívali při stopování.

O tvém výletě si budeme muset popovídat i osobně, byl to jistě zvláštní zážitek. Doufám, že mi zašleš nějaké fotky a trochu mi je okomentuješ. Mě tyhle kouty světa taky přitahují, ale Judit se bojí podniknout cestu do neznáma na východ.

Ptal ses i na naše plány na léto. Na tom se s mou manželkou právě nemůžeme shodnout. Oba bychom chtěli jet někam k moři, ale naše představy o pobytu u moře se zásadně liší. Judit by chtěla předem zajistit pohodlné ubytování s plnou penzí. Já bych se chtěl toulat po kraji a najít si ubytování třeba každý den jinde. Vždyť to znáš.

Judit chce strávit skoro celý čas jen na pláži. Říká, že si potřebuje odpočinout od každodenního pracovního kolotoče a od neustálého stresu ve velkoměstě. Já tomu rozumím, ale opalovat se na pláži mě baví jen chvíli, nemůžu tam lenořit celý týden, považuji to za ztrátu času. Chci se seznámit s místními lidmi a navštívit nejen světoznámé atrakce, ale objevit i další zajímavé památky nebo přírodu.

Samozřejmě si každý trváme na svém. V jednom si však rozumíme, rozhodně nepojedeme na zájezd organizovaný cestovní kanceláří. Zřejmě nakonec uděláme nějaký rozumný kompromis. Chci navrhnout cestu autem do Sarajeva. Mohli bychom tam strávit tak dva až tři dny a pak bychom jeli dál k moři do Chorvatska nebo do Černé Hory. To by bylo zajímavé pro nás oba. Pokud najdeme nějaké příjemné místo, kde je hezká příroda a není mnoho lidí, nemusím dělat žádné další výlety do okolí. Myslím, že nakonec nějaké společné řešení najdeme a ty se dozvíš z pohlednice, kam nás naše cesta zavedla.

Měj se hezky a brzy se ozvi s fotkami a vyprávěním o Arménii! Moc mě to zajímá!
Zdravím,

Tibor

4. Olvasáskészség

1. Mikor és hogyan repül a Kisvakond az űrbe? (4 pont)
 - Az Endeavour űrsikló fedélzetén utazik az űrbe (1)
 - Andrew Feustel asztronauta talizmánjaként (1),
 - az űrsikló utolsó útján (1), 2011. április 19-ről 20-ra virradó éjszakán (1).
2. Mit remél Feustel a Kisvakondtól? (2 pont)
 - Reméli, hogy a Kisvakond segítségével missziójuk ösztönözni fogja az ifjúságot és a felnőtteket (1) arra, hogy a jövőbeli űrkutatáshoz fontos tantárgyakat magas szinten elsajátítsák (1).
3. Milyen alapanyagból készült, és milyen kritériumnak kellett megfelelnie? (5 pont)
 - Könnyű és tűzálló anyagból (1) kellett készíteni.
 - Mikrovelűrből készült, ami laikus nyelven kevéssé szőrös plüss (1), amelynek szálhossza kb. 1 milliméter (1).
 - A hímzéshez standard szilonszálakat használtak (1); a vakond kitöméséhez olyan anyagot, amit a kabátoknál vagy hálózsákoknál szokás (1).
4. Mit vitt magával Feustel legutóbb az űrbe, és mit tett vele? (5 pont)
 - A cseh zászlót (1) és Jan Neruda Kozmikus dalok c. verseskötetét (1).
 - Elolvasta kollégáinak (1) néhány vers angol fordítását (1) a fedélzetén, amíg arra vártak, hogy az időjárás lehetővé tegye számukra a leszállást a Földre (1).
5. Mit visz magával az Endeavour az űrállomásra, és milyen célból? (4 pont)
 - Alfa-mágneses spektrométert (1),
 - detektort a kozmikus sugárzás vizsgálatára (1),
 - antianyag keresése (1), valamint a sötét anyag részecskéinek detektálása céljából (1).
6. Ki lesz a misszió parancsnoka, és miért volt kérdés hogy őt küldik-e? (5 pont)
 - Az a Mark Kelly (1), akinek felesége, Gabriella Giffords képviselő (1) mostanában lábadozik (1), mivelhogy január elején súlyosan megsebesítette egy fegyveres merénylő (1).
 - Így a NASA egy ideig azon tanakodott, hogy a „családi okokra” (1) való tekintettel egyáltalán elküldhetik-e Kellyt az űrbe.

